

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2524 ในภาคเหนือ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในภาคเหนือ
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในภาคเหนือ

สมมุติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดไม่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากร ประกอบด้วยบุคคล 2 กลุ่ม คือ ผู้บริหาร ได้แก่ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในภาคเหนือ จำนวน 16 คน

และศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดคิในภาคเหนือ จำนวน 184 คน
รวมตัวอย่างประชากรทั้งหมด 200 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร
และศึกษานิเทศก์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
เป็นแบบตรวจสอบ (Check-List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน
ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน สาเหตุของปัญหาในการปฏิบัติงาน และความ
คิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและปัญหาในการปฏิบัติงาน มี
ลักษณะเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) แบบตรวจสอบ (Check-List)
และแบบปลายเปิด (Open-Ended) ตามลำดับ

แบบสอบถามที่สร้างขึ้น ผู้วิจัยได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วนำ
มาแก้ไข จากนั้นนำไปทดลองใช้กับศึกษานิเทศก์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน
20 คน แล้วนำมาหาค่าความเที่ยง (Reliability) ปรากฏว่าได้ค่าความเที่ยง
ของแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน เท่ากับ 0.90 และค่าความเที่ยงของ
แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงาน เท่ากับ 0.95

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง
โดยทางไปรษณีย์ และเมื่อผู้ตอบแบบสอบถามตอบเสร็จแล้วมีบางส่วนที่ผู้วิจัยไปขอรับ
กลับคืนด้วยตนเอง บางส่วนมอบหมายให้ตัวแทนไปขอรับคืน ส่วนที่เหลือผู้ตอบ
แบบสอบถามส่งกลับคืนทางไปรษณีย์ แบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด จำนวน 200 ฉบับ
ได้รับกลับคืนมา 163 ฉบับ เป็นฉบับที่สมบูรณ์ 154 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 77

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับกลับคืนมาไปทำการวิเคราะห์
ด้วยบริการคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package
for Social Sciences) จากสถาบันคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
แยกการวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 คำนวณโดยการหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 คำนวณโดยการหาค่าร้อยละ และทำการเปรียบเทียบโดยใช้
ค่าไคสแควร์ (χ^2) สำหรับส่วนที่เป็นปลายเปิดใช้วิธีรวบรวมความคิดเห็นแล้วเรียง

ลำดับความถี่

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นชาย มีอายุระหว่าง 30-39 ปี รองลงไปอายุระหว่าง 40-49 ปี ที่อายุต่ำกว่า 30 ปี มีน้อยที่สุด และผู้บริหารทุกคน มีอายุมากกว่า 39 ปี ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์มาระหว่าง 1-5 ปี รองลงไปจำนวนใกล้เคียงกันดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์มา 11 ปีขึ้นไป ส่วนผู้ที่ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์น้อยกว่า 1 ปีมีน้อยที่สุด สำหรับวุฒิทางการศึกษาสูงสุด ปรากฏว่า ส่วนใหญ่มีวุฒิในระดับปริญญาตรี วุฒิปริญญาโทมีน้อย และมีผู้ที่วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีน้อยที่สุด ส่วนผู้บริหารที่วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีไม่มีเลย

จากวัตถุประสงค์และสมมุติฐานของการวิจัยสรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2524 สรุปได้ดังนี้

หน้าที่ส่งเสริมการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดให้เป็นไปตามมาตรฐาน พบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่น้อย โดยเฉพาะในเรื่องการประเมินมาตรฐานการเรียนการสอนของโรงเรียน

หน้าที่จัดทำเครื่องมือวัดผล พัฒนาเกี่ยวกับการประเมินผล และข้อสอบมาตรฐานของจังหวัดและจัดทำคลังข้อสอบ พบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่น้อย โดยเฉพาะในเรื่องการจัดทำข้อสอบมาตรฐานระดับจังหวัด

หน้าที่สนับสนุนงานวิชาการแก่โรงเรียนในสังกัด พบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่มาก โดยเฉพาะ

ในเรื่องให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดห้องสมุดแก่กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน และ
ในเรื่องการจัดทำหรือจัดหาต้นแบบสื่อการเรียนการสอน

หน้าที่วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในระดับก่อน
ประถมศึกษา และระดับประถมศึกษา ตลอดจนส่งเสริมการทดลองและค้นคว้าในระดับ
อำเภอหรือกิ่งอำเภอ พบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์มีความเห็น
ว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่น้อย โดยเฉพาะในเรื่องการส่งเสริมการทดลองค้นคว้า
เกี่ยวกับการเรียนการสอน การพัฒนาคู่มือการสอน หนังสืออ่านประกอบ แผนการสอน
หรือกำหนดการสอน และการจัดพิมพ์เพื่อส่งให้โรงเรียนนำไปใช้

หน้าที่ร่วมมือกับหน่วยราชการอื่นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน
ประถมศึกษา ส่งเสริมการศึกษา ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด จริยธรรมและวัฒนธรรม
พบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารมีความเห็น ว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่น้อย แต่ศึกษานิเทศก์
เห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่น้อย

หน้าที่ปฏิบัติงานวิชาการอื่นที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการ
ประถมศึกษาจังหวัด พบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์มีความเห็น
ว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่น้อย

หน้าที่จัดทำนโยบายการดำเนินงานและแผนพัฒนาการประถมศึกษา-
จังหวัดเสนอต่อสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารมีความเห็น
ว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่มากที่สุด แต่ศึกษานิเทศก์มีความเห็น ว่า ศึกษานิเทศก์
ปฏิบัติหน้าที่น้อย

หน้าที่จัดทำงบประมาณเพื่อการประถมศึกษาในจังหวัด พบว่า
ส่วนใหญ่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์มีความเห็น ว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่ไม่มากที่สุด
ทุกเรื่องคือ การจัดตั้งงบประมาณประจำปีของจังหวัดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ
ประถมศึกษา การจัดทำรายละเอียดของแผนงาน/โครงการ และการจัดสรรงบประมาณ
ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หน้าที่ประสานงานการพัฒนากุศลากรของจังหวัด พบว่า ส่วนใหญ่
ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์มีความเห็น ว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่น้อยทุกเรื่องทั้งการ
ศึกษา ความจำเป็นในการพัฒนากุศลากร การประสานงานกับหน่วยงาน และการ

ติดตามผลการพัฒนาบุคลากร

หน้าที่จัดทำข้อมูล สถิติทางการศึกษาของจังหวัด พบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่นี้มาก โดยเฉพาะในเรื่องการให้บริการข้อมูลและสถิติทางการศึกษาแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หน้าที่ให้ความเห็น เกี่ยวกับการจัดตั้ง บริหาร รวม ปรับปรุง เลิกล้ม โรงเรียนในสังกัด พบว่า ส่วนใหญ่ ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่นี้มาก ทั้งการศึกษารวบรวมข้อมูลและการ เสนอแนะต่อคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด

หน้าที่ประสานงาน โครงการพิเศษ พบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่นี้น้อย แต่ศึกษานิเทศก์มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่นี้มาก

หน้าที่ปฏิบัติงาน เลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด พบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่นี้มากที่สุด แต่ศึกษานิเทศก์มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่นี้

หน้าที่ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด พบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่นี้น้อย

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พบว่า ส่วนใหญ่ความคิดเห็นของผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ทุกหน้าที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ยกเว้นหน้าที่จัดทำนโยบายการดำเนินงานและแผนพัฒนาการประถมศึกษาจังหวัด เสนอต่อสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ที่ส่วนใหญ่ความคิดเห็นของผู้บริหารและศึกษานิเทศก์แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์มีความเห็นว่า ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่นั้นมีปัญหามากในหน้าที่ต่อไปนี้

3.1 หน้าที่ส่งเสริมการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดให้เป็นไปตามมาตรฐาน พบว่า การปฏิบัติงานที่เป็นปัญหามากคือ การประเมินมาตรฐานการเรียนการสอนของโรงเรียน

3.2 หน้าที่จัดทำ เครื่องมือวัดผล พัฒนา เกี่ยวกับการประเมินผล และทดสอบมาตรฐานของจังหวัด และจัดทำคลังข้อสอบ พบว่า การปฏิบัติงานที่เป็นปัญหามากคือ การจัดทำข้อสอบมาตรฐานระดับจังหวัด และการสร้างคลังข้อสอบ

3.3 หน้าที่สนับสนุนงานวิชาการแก่โรงเรียนในสังกัด พบว่า การปฏิบัติงานที่เป็นปัญหามากคือ การจัดตั้งห้องสมุดวิชาการของหน่วยศึกษานิเทศก์ เพื่อบริการแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง การจัดนิทรรศการการใช้สื่อการเรียนการสอนและการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา และการจัดทำเอกสาร เสนอแนะแหล่งวิชาการ

3.4 หน้าที่วิจัยและพัฒนา เกี่ยวกับการเรียนการสอนในระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา ตลอดจนส่งเสริมทดลองและค้นคว้าในระดับอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ พบว่า การปฏิบัติงานที่เป็นปัญหามากคือ การทำการทดลอง หรือวิจัย เกี่ยวกับการเรียนการสอน การเผยแพร่การทดลอง ค้นคว้า และวิจัย และการจัดพิมพ์คู่มือการสอน หนังสืออ่านประกอบ แผนการสอน หรือกำหนดการสอนส่งให้โรงเรียนใช้

3.5 หน้าที่ปฏิบัติงานวิชาการอื่นที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัด

สำหรับหน้าที่อื่นซึ่งนอกเหนือจากหน้าที่ดังกล่าวข้างต้น พบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์มีความเห็นว่า ในการปฏิบัติงานนั้นมีปัญหาน้อย และบางงานไม่มีปัญหา เช่น ในเรื่องการจัดรายละเอียดของแผนงาน/โครงการ การจัดสรรงบประมาณ การประสานงานกับหน่วยงาน การปฏิบัติงาน เลขานุการคณะกรรมการประถมศึกษาจังหวัด เป็นต้น

สำหรับสาเหตุของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์สรุปได้ดังนี้

หน้าที่ส่งเสริมการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดให้เป็นไปตามมาตรฐาน พบว่า ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่มองเห็นว่า สาเหตุของ

ปัญหาในการประเมินมาตรฐานการเรียนการสอนของโรงเรียน คือ จังหวัดไม่มีข้อสอบมาตรฐาน ความไม่สะดวกในการขอใช้ข้อสอบจากกรมวิชาการ สาเหตุของปัญหาในการเสนอแนะการปรับปรุงการเรียนการสอน คือ ศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอมีน้อย สาเหตุของปัญหาในการรายงานผลการประเมินและการประชาสัมพันธ์โรงเรียน คือ การไม่ค่อยได้รับความสนใจและไม่สามารถจัดทำเป็นเอกสารรูปเล่มได้

หน้าที่จัดทำเครื่องมือวัดผล พัฒนาเกี่ยวกับการประเมินผล และขอทดสอบมาตรฐานของจังหวัด และจัดทำคลังข้อสอบ พบว่า ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สาเหตุของปัญหาคือ งบประมาณมีจำกัด การขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านเครื่องมือวัดผล และการมีเครื่องมือวัดผลจำกัด

หน้าที่สนับสนุนวิชาการแก่โรงเรียนในสังกัด พบว่า ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สาเหตุของปัญหาในการจัดตั้งห้องสมุดวิชาการและให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดห้องสมุดแก่กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน คือ การขาดศึกษานิเทศก์ด้านบรรณารักษศาสตร์ ส่วนสาเหตุของปัญหาในการจัดทำหรือจัดทำต้นแบบสื่อการเรียนการสอน การจัดนิทรรศการและจัดทำเอกสารคือ การขาดงบประมาณหรืองบประมาณมีจำกัด

หน้าที่วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา ตลอดจนส่งเสริมการทดลองและค้นคว้าในระดับอำเภอหรือกิ่งอำเภอ พบว่า ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สาเหตุของปัญหา คือ การขาดความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัย การขาดเอกสารเครื่องมือในการดำเนินการวิจัย การขาดงบประมาณในการดำเนินการ และการที่ศึกษานิเทศก์มีงานอื่นมากจนไม่มีเวลาคำเนินการ

หน้าที่ร่วมมือกับหน่วยราชการอื่นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ประถมศึกษา ส่งเสริมการศึกษา ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด จริยธรรมและวัฒนธรรม พบว่า ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สาเหตุของปัญหา คือ การขาดการประสานงานที่ดี การขาดแรงจูงใจในการทำงาน และการขาดบุคลากรที่มีความสนใจเฉพาะด้าน

หน้าที่ปฏิบัติงานวิชาการอื่นที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการ การประถมศึกษาจังหวัด พบว่า ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สาเหตุ

ของปัญหาในการปฏิบัติงาน คือ บางครั้งงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นงานที่เร่งด่วนเกินไป และงานที่ได้รับมอบหมายไม่ตรงกับความรู้ความสามารถ

หน้าที่จัดทำนโยบายการดำเนินงานและแผนพัฒนาการประถมศึกษา ของจังหวัดเสนอต่อสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พบว่า ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สาเหตุของปัญหาคือ ความล่าช้าของข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการไม่ได้รับงบประมาณตามแผน

หน้าที่จัดทำงบประมาณเพื่อการประถมศึกษาในจังหวัด พบว่า ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สาเหตุของปัญหาคือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่เข้าใจเรื่องเกณฑ์การจัดสรรและจัดตั้งงบประมาณ

หน้าที่ประสานงานการพัฒนาบุคลากรของจังหวัด พบว่า ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สาเหตุของปัญหาคือ การไม่ได้รับการสนับสนุน จากผู้ที่เกี่ยวข้องและการขาดงบประมาณ

หน้าที่จัดทำข้อมูลสถิติทางการศึกษาของจังหวัด พบว่า ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สาเหตุของปัญหาคือ ข้อมูลที่ได้มาไม่ตรงกับความเป็นจริง

หน้าที่ให้ความเห็น เกี่ยวกับการจัดตั้ง บริหาร รวม ปรับปรุง เลิกกลุ่มโรงเรียนในสังกัด พบว่า ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สาเหตุของปัญหาคือ การโคข้อมูลต่าง ๆ มาไม่ชัดเจน

หน้าที่ประสานงานโครงการพิเศษ พบว่า ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สาเหตุของปัญหาคือ การขาดแรงจูงใจในการทำงาน

หน้าที่ปฏิบัติงาน เลขานุการคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด พบว่า ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สาเหตุของปัญหาคือ การที่ คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดไม่เข้าใจหน้าที่ที่แท้จริงของ เลขานุการ คณะกรรมการการประถมศึกษาและการขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

หน้าที่ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการการประถมศึกษา- จังหวัด พบว่า ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สาเหตุของปัญหา คือ บางครั้งงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นงานที่เร่งด่วนเกินไป และงานได้รับมอบหมายไม่ตรงกับความรู้ความสามารถ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ศึกษาใน เทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในภาคเหนือ ส่วนใหญ่เป็นชาย อายุระหว่าง 30 - 39 ปี รองลงไปจำนวน ใกล้เคียงกัน อายุระหว่าง 40 - 49 ปี และมีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้อง กับผลการวิจัยของ ชีร เทพ ทองสถิตย์ (2516. บทคัดย่อ) ที่พบว่า "ครูส่วนมากมี ความเห็นว่า ศึกษาใน เทศก์ควรมีอายุระหว่าง 30 ถึง 50 ปี เหมาะสมที่สุด และควรมีวุฒิการศึกษาอย่างต่ำปริญญาตรี" และยิ่งใกล้เคียงกับผลงานการวิจัยของ วนิตา นันส์ไพบูลย์ (อ้างในหน่วยศึกษาใน เทศก์ กรมสามัญศึกษา 2521: 89) ที่พบว่า "ศึกษาใน เทศก์ควรมีอายุระหว่าง 30 - 40 ปี มีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี" สำหรับวุฒิ ของศึกษาใน เทศก์นี้ยังสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษาใน เทศก์ กรมสามัญศึกษา พ.ศ.2519 ด้วย ที่กำหนดไว้ว่า "ศึกษาใน เทศก์ควรมีวุฒิไม่ต่ำกว่า ปริญญาตรี" (หน่วยศึกษาใน เทศก์ กรมสามัญศึกษา 2519: 10) อย่างไรก็ตาม ศึกษาใน เทศก์ควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ นอกจากการเข้ารับการอบรมตามที่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจัดขึ้น เป็นบางครั้งแล้ว ศึกษาใน เทศก์ ควรหาโอกาสเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานทางการศึกษาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ หรือ หาโอกาสเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ด้วยเพราะปัจจุบันนี้กระทรวง- ศึกษาธิการได้อนุญาตให้ข้าราชการลาศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี โท และ เอก เป็น ประจำทุกปี และนอกจากนี้ศึกษาใน เทศก์อาจศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองได้โดยการ ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร หนังสือ หรือสิ่งอื่น ๆ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นผู้ที่เชี่ยวชาญและ ทันสมัยในทางการศึกษาอยู่เสมอ

การวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารและศึกษาใน เทศก์เกี่ยวกับการ ปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษาใน เทศก์สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดในภาคเหนือ ครั้งนี้ช่วยให้ทราบว่า ผู้บริหารและศึกษาใน เทศก์มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานอย่างไร หน้าที่ใดที่ศึกษาใน เทศก์ปฏิบัติ มาก-น้อย แต่ละหน้าที่มีปัญหามาก-น้อยอย่างไร และอะไร คือสาเหตุของปัญหาในการปฏิบัติงานนั้น ซึ่งจะกล่าวตามหน้าที่ที่กำหนดไว้เป็นลำดับดังนี้

หน้าที่ส่งเสริมการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดให้เป็นไปตาม มาตรฐาน การวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารและศึกษาใน เทศก์มีความเห็นว่า ศึกษาใน เทศก์

ปฏิทินหน้าที่มีน้อยและมีปัญหามากในเรื่องการประเมินมาตรฐานการเรียนการสอนของโรงเรียน
ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันนี้แต่ละอำเภอมีศึกษานิเทศก์อำเภอประจำอยู่แล้ว แต่มีเพียง
อำเภอละหนึ่งคนเท่านั้น และศึกษานิเทศก์อำเภอต้องปฏิบัติงานในสำนักงานมาก โอกาสที่
ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจะประสานงานด้วยจึงทำได้น้อย ในขณะที่
กับโอกาสที่ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจะออกนิเทศโรงเรียนต่าง ๆ ควบ
ลงด้วย นอกจากจะออกนิเทศตามโครงการที่ สปช. มอบหมาย หรือตามโครงการร่วมของกรม
วิชาการเท่านั้น ซึ่งเรื่องนี้เป็นไปตามแนวปฏิบัติของ สปช. (2524: 1) ที่ว่า "ศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมีงานหลักคือ งานวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนและการ
จัดทำแผนพัฒนา ส่วนงานรองคือ สนับสนุนงานวิชาการแก่โรงเรียน" สำหรับงานสนับสนุนงาน
วิชาการแก่โรงเรียนนั้นไปเน้นที่ศึกษานิเทศก์อำเภอ และการที่ศึกษานิเทศก์ต้องประเมิน-
มาตรฐานการเรียนการสอนของโรงเรียนตามแนวปฏิบัติของ สปช. นั้น ต้องใช้เครื่องมือใน
การประเมินด้วย แต่จากผลการวิจัยพบว่า สาเหตุของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ที่สำคัญคือ
จังหวัดไม่มีข้อสอบมาตรฐานและความไม่สะดวกในการขอใช้ข้อสอบมาตรฐานของกรมวิชาการ
หรือ หน่วยงานทางการศึกษาอื่น ปัญหาในเรื่องนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการหาทางแก้ไข
คือไป!

หน้าที่จัดทำเครื่องมือวัดผล พัฒนาเกี่ยวกับการประเมินผลและข้อสอบมาตรฐาน
ของจังหวัดและจัดทำคลังข้อสอบ จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์มี
ความเห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่มีน้อย และการปฏิบัติหน้าที่ที่มีปัญหา โดยเฉพาะการ
จัดทำข้อสอบมาตรฐานระดับจังหวัด และการสร้างคลังข้อสอบ เรื่องนี้จากการวิจัยพบว่า
สาเหตุสำคัญของปัญหา คือ การขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการวัดผล และ
ในการจัดทำข้อสอบมาตรฐานต้องใช้เวลาและงบประมาณในการจัดทำมาก ผู้วิจัยมีความเห็น
ว่า ปัญหาควรได้มีการแก้ไขโดยให้โอกาสศึกษานิเทศก์เข้ารับการศึกษอบรมด้านการวัดผล
เพื่อให้เข้าใจระเบียบ วิธีการต่าง ๆ อย่างถูกต้อง ซึ่งผลการวิจัยยังพบว่า ศึกษานิเทศก์เอง
ก็มีความต้องการเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องการวัดผลเช่นกัน อาจเป็นการเข้ารับการอบรมตาม
โครงการที่สถาบันการศึกษาจัดขึ้น หรือจากการจัดอบรมของหน่วยงานทางการศึกษา นอก
จากนี้แล้วหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแต่ละแห่ง ควรมีบุคลากรด้าน
การวัดผลมากกว่าหนึ่งคน ทั้งนี้เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงาน และงบประมาณด้าน

จัดทำ เครื่องมือวัดผลหรือข้อสอบมาตรฐานของจังหวัดก็ควรได้รับการสนับสนุนอย่างพอเพียงด้วย การจัดทำข้อสอบอาจจัดทำเป็นกลุ่มประสบการณ์จนกว่าจะครบทุกกลุ่มประสบการณ์ ซึ่งจะช่วยให้จังหวัดมีคลังข้อสอบ เพื่อให้บริการแก่โรงเรียนต่อไป

หน้าที่สนับสนุนงานวิชาการแก่โรงเรียนในสังกัด หน้าที่นี้นับว่าเป็น

หน้าที่สำคัญของศึกษานิเทศก์ เพราะตามบทบาทของศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์

“เป็นนักวิชาการ” (วิจิตร วรอุบายกูร และคณะอื่น ๆ 2521: 19) การวิจัยพบว่า

ส่วนใหญ่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่นี้มาก แต่

อย่างไรก็ตามในการปฏิบัติหน้าที่นี้ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ยังเห็นว่า มีปัญหาในเรื่อง

การจัดตั้งห้องสมุดวิชาการของหน่วยศึกษานิเทศก์และการจัดนิทรรศการการใช้สื่อการ

สอน และการใช้นวัตกรรม ซึ่งพบว่า สาเหตุเพราะการขาดศึกษานิเทศก์ด้าน

บรรณารักษ์ เรื่องนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ไม่จำเป็นต้องเรียนสำเร็จมา

ทางด้านบรรณารักษศาสตร์ แต่ศึกษานิเทศก์อาจศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองได้

หรือเมื่อมีหน่วยงานใดเปิดการอบรมด้านบรรณารักษศาสตร์ ศึกษานิเทศก์อาจขอเข้ารับ

การอบรม หรือทาง สปช. อาจจะจัดให้มีการอบรมบรรณารักษศาสตร์ เบื้องต้นแก่

ศึกษานิเทศก์ได้ จะช่วยให้การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า สาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งคือ เรื่องของงบประมาณ

ในการจัดซื้อหนังสือเพื่อให้บริการ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าหน่วยศึกษานิเทศก์ กลุ่ม-

โรงเรียนและโรงเรียน อาจขอรับบริจาคหนังสือได้ ส่วนหนังสือที่ได้รับมอบจาก

หน่วยงานต่าง ๆ ก็อาจแจ้งความจำนงขอเพิ่มจำนวนได้ ทั้งนี้ เพื่อให้เพียงพอต่อการ

ให้บริการ

หน้าที่วิจัยและพัฒนา เกี่ยวกับการเรียนการสอนในระดับก่อนประถมศึกษา

และระดับประถมศึกษา ตลอดจนส่งเสริมการทดลองและค้นคว้าในระดับอำเภอกหรือ

กิ่งอำเภอ จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์มีความเห็นว่า

ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่นี้น้อย ซึ่งตรงกับผลการศึกษาวิจัยของ ชัยวัฒน์ วรดิลก (2520:

บทคัดย่อ) ทว่า “การปฏิบัติงานจริงตามหน้าที่ทั้ง 10 ประการของศึกษานิเทศก์กรม-

สามัญศึกษานั้น ศึกษานิเทศก์จังหวัดมักปฏิบัติงานด้านศึกษา ทดลอง วิจัย เกี่ยวกับการเรียน

การสอน เป็นอันดับสุดท้าย (อันดับที่ 10)” และยังพบว่า การปฏิบัติหน้าที่นี้มีปัญหามาก

ซึ่งสาเหตุของปัญหาคือ ศึกษานิเทศก์ขาดความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัย การขาด

เอกสาร เครื่องมือในการดำเนินการ การขาดงบประมาณในการดำเนินงาน หรือ งบประมาณไม่เพียงพอ และการที่ศึกษานิเทศก์มีงานอื่นมากจนไม่มีเวลาดำเนินการวิจัย ผลการวิจัยครั้งนี้ตรงกับผลการวิจัยของ โสภณ รอดทอง (2521: บทคัดย่อ) ที่ว่า งานที่ปฏิบัติแล้วมีปัญหามากที่สุด ได้แก่ ขาดแคลนงบประมาณในการประชุมอบรมสัมมนาครู และขาดแรงจูงใจในการดำเนินงาน ด้านการจัดทำคู่มือครู เอกสารทางวิชาการ และอุปกรณ์การสอน ปัญหารองลงมา ได้แก่ ขาดคู่มือ เอกสารในการดำเนินงาน ด้านการศึกษา ทดลอง วิจัย และขาดแคลนเครื่องมือในการประเมินผลงานทาง ด้านวิชาการ ใน เรื่องสาเหตุของปัญหาเหล่านี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เดิมนั้นศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนครศึกษานิเทศก์ และในระ เียบยการศึกษา นิเทศก์กรมสามัญศึกษามีการแบ่งฝ่ายวิจัยโดย เฉพาะไว้ฝ่ายหนึ่ง แต่หลังจากโอนมาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ฝ่ายวิจัยถูกยุบไป แต่ยังมี การเห็นว่า "...ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมีงานหลักคือ งานวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน..." เมื่อ เป็น เช่นนี้ทำให้เกิดความขัดแย้งในความคิดของศึกษานิเทศก์ขึ้น ปรากฏความคิดเห็นในแบบสอบถามปลายเปิดของศึกษานิเทศก์หลายคน ที่เห็นว่า เมื่อยุบฝ่ายวิจัยไปแล้วก็ไม่ควรทำการวิจัย ซึ่งก็อาจเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่นั้นน้อย ฉะนั้นจึงน่าจะมีการตั้งฝ่ายวิจัยเพิ่มขึ้นอีก และสำหรับศึกษานิเทศก์ที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการวิจัย ควรได้มีโอกา สเข้ารับการอบรม เพื่อให้ เข้าใจหลักการ วิธีการในการทำวิจัย ส่วนผู้ที่ผ่านงานวิจัยมาแล้วควรจะเป็นที่ปรึกษาแก่ผู้ร่วมงานได้ นอกจากนี้ในการทำวิจัยแต่ละครั้ง ก่อน เริ่มดำเนินการ ควรมีการ เสนอของงบประมาณโดยแจ้งรายละเอียดและความจำเป็นของงบประมาณที่จะ ใช้ อย่างชัดเจน เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการฝ่ายจัดสรรและอนุมัติงบประมาณ สาเหตุของปัญหาอีกประการหนึ่งคือ การที่ศึกษานิเทศก์ต้องทำง านอื่นมากจนไม่มีเวลาดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้อำนวย การการประถมศึกษาจังหวัดและหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ ควรมีการพิจารณา ก่อนการมอบหมายงานต่าง ๆ ให้ศึกษานิเทศก์แต่ละคน ควรต้อง เผลี่ยนงานให้พอดีกับกำลังและความสามารถของศึกษานิเทศก์

หน้าที่ร่วมมือกับหน่วยราชการอื่นในส่วนที่เกี่ยวกับ โรงเรียนประถมศึกษา ส่งเสริมการกีฬา อุกเสื่อ เนตรนารี ยุวกาชาด จริยธรรมและวัฒนธรรม จากการวิจัย

พบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่ที่น้อย และการปฏิบัติหน้าที่นี้มีปัญหาน้อย หน้าที่นี้เป็นหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ศึกษานิเทศก์ควรปฏิบัติ แต่เมื่อหน่วยราชการอื่นไม่ได้ขอความร่วมมือมา หรือขอความร่วมมือมาแต่น้อยครั้ง ทำให้ศึกษานิเทศก์มีโอกาสปฏิบัติหน้าที่ที่น้อยไปด้วย จึงไม่เป็นข้อเสียหายใดๆ ส่วนสาเหตุของปัญหาที่มีอยู่คือ การขาดการประสานงานที่ดี และการขาดแรงจูงใจในการทำงาน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ในการปฏิบัติหน้าที่ที่ศึกษานิเทศก์ต้องให้ทักษะและเทคนิคในการติดต่อสื่อสารให้มาก ก่อนให้ความร่วมมือในเรื่องใดควรทำความเข้าใจเรื่องนั้นให้ชัดเจนก่อน เพื่อป้องกันความขัดแย้ง ควรใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ช่วยในการติดต่อประสานงาน และนอกจากนี้แล้วในการทำงานทุกอย่าง ผู้บริหารควรหาทางให้ศึกษานิเทศก์เกิดแรงจูงใจในการทำงาน ซึ่งไม่เพียงแต่การนำไปประกอบการพิจารณาความดีความชอบเท่านั้น อาจเป็นการยกย่อง ชมเชย หรืออื่น ๆ ได้

หน้าที่ปฏิบัติงานวิชาการอื่นที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการ
การประเมินศึกษาจังหวัด การวิจัยพบว่า ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่มากและมีปัญหามาก หน้าที่ในข้อนี้ เป็นหน้าที่ซึ่งศึกษานิเทศก์ต้องปฏิบัติอยู่แล้วแน่นอน เพราะเป็นงานวิชาการโดยตรงและเป็นการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา สิ่งสำคัญอยู่ที่ การมอบหมายงานนั้น ผู้อำนวยการการประเมินศึกษาจังหวัดต้องมอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ความสามารถ และต้องให้เวลาและโอกาสแก่ศึกษานิเทศก์ในการปฏิบัติ ทั้งนี้ เพราะจากผลการวิจัยพบว่า สาเหตุของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่นี้คือ บางครั้งงานที่ได้รับมอบหมายเป็นงานที่เร่งด่วนเกินไป และบางครั้งเป็นงานที่ไม่ตรงกับความรู้ความสามารถของศึกษานิเทศก์

หน้าที่จัดทำนโยบายการดำเนินงาน และแผนพัฒนาการประเมินศึกษาของ
จังหวัด เสนอต่อสำนักงานการประเมินศึกษาจังหวัด การวิจัยพบว่า ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์มีความเห็นแตกต่างกัน คือ ผู้บริหารมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่มากที่สุด แต่ศึกษานิเทศก์มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติมาก และการปฏิบัติหน้าที่นี้มีปัญหาน้อย หน้าที่นี้เป็นหน้าที่ใหม่ซึ่งแต่เดิมในระยะ เบื้องต้นศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา ไม่ได้กำหนดไว้ แต่อย่างไรก็ตามศึกษานิเทศก์ได้เคยปฏิบัติหน้าที่นี้มาบ้างแล้ว จึงมีปัญหาน้อย ส่วนที่เป็นปัญหาของผู้บ้าง จากผลการวิจัยพบว่า สาเหตุเกิดจากความล่าช้าของข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการไม่ได้รับงบประมาณตามแผน ผู้วิจัย

มีความเห็นว่า ใน เรื่องของการกำหนดส่งงาน ส่งข้อมูล หรืออื่น ๆ นั้น ควรจะมี
มาตรการ/ข้อตกลงที่แน่นอนไว้ว่า หากผู้เกี่ยวข้องไม่ทำตามการส่งตามกำหนดนั้น ๆ
แล้ว จะมีการพิจารณาโทษอย่างไร หรืออาจชี้แจงให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจความจำเป็น
ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นหากทำงานไม่ตรงตามกำหนดซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้การ
ทำงานต่าง ๆ ลดปัญหาลงไปได้

หน้าที่จัดทำงบประมาณเพื่อการประถมศึกษาในจังหวัด การวิจัยพบว่า
ส่วนใหญ่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่นี้มากที่สุด
และมีปัญหาน้อย สำหรับสาเหตุของปัญหานั้น เท่าที่พบได้แก่ การที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
ไม่เข้าใจ เรื่องเกณฑ์การจัดตั้งและจัดสรรงบประมาณ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า
มีผู้ไม่เห็นด้วยที่จะให้ศึกษานิเทศก์ทำหน้าที่ในเรื่องนี้ เพราะเป็นงานซึ่งไม่ใช่งาน
วิชาการ และเสนอว่า เรื่องงบประมาณนั้นควรจะเป็นหน้าที่ของฝ่ายการเงินหรือพัสดุ
จัดทำมากกว่า โดยที่ศึกษานิเทศก์อาจเป็นเพียงผู้ให้ข้อมูลต่าง ๆ เท่านั้น แม้ว่า
ศึกษานิเทศก์จะสามารถปฏิบัติหน้าที่นี้ได้มากที่สุด แต่มีลักษณะของงานนิเทศการศึกษา
และยังเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การปฏิบัติงานด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์ปฏิบัติได้
ไม่เต็มที่ เรื่องนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า สปช.ควรหาทางแก้ไขต่อไป โดยอาจมอบหมาย
หน้าที่จัดทำงบประมาณให้ฝ่ายอื่นที่ไม่ใช่ศึกษานิเทศก์จัดทำ หรือโดยการชี้แจงเผยแพร่
หลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณให้ผู้เกี่ยวข้องทราบและเข้าใจตรงกัน

หน้าที่ประสานงานการพัฒนาบุคลากรของจังหวัด การวิจัยพบว่า
ส่วนใหญ่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่นี้น้อยและมี
ปัญหาน้อย ส่วนสาเหตุของปัญหาเท่าที่พบคือ การไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ที่เกี่ยวข้อง
และการขาดงบประมาณ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่ไม่ได้รับการสนับสนุนนั้นอาจเป็น
เพราะว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องไม่เข้าใจ ไม่เห็นความสำคัญของงานนั้น ๆ จึงคิดว่า ถ้าจะมี
การประสานงานในเรื่องนี้ ศึกษานิเทศก์ต้องหาทางทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจและเห็น
ความสำคัญของงานก่อน จะทำให้ได้รับการสนับสนุนมากขึ้น

หน้าที่จัดทำข้อมูลสถิติทางการศึกษาของจังหวัด จากการวิจัยพบว่า
ส่วนใหญ่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์มีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่นี้มาก ทั้งนี้
เพราะการทำสถิติการศึกษานั้น ศึกษานิเทศก์เคยจัดทำมาก่อนแล้ว เมื่อครั้งยังสังกัด

กรมสามัญศึกษา แต่ในการปฏิบัติหน้าที่นี้ยังมีปัญหาอยู่บ้าง สาเหตุที่พบคือ ข้อมูลที่ได้มามักไม่ตรงกับความเป็นจริง และในการสำรวจข้อมูลแต่ละครั้ง ข้อมูลที่ได้มามักไม่ตรงกัน ในเรื่องนี้อาจเป็น เพราะ มีนักเรียนย้ายเข้าหรือย้ายออก ลาออกทุกเดือน หรือหุ้กเทอม หรือบางครั้งข้อมูลที่ได้มามักจะขึ้นอยู่กับวุดมุ่งหมายของการสำรวจ เช่น การสำรวจเพื่อจัดสรรงบประมาณรายหัวแก่โรงเรียน หรือเพื่อสรรจครู สติติจำนวนนักเรียนมักจะถูกออกมาสูงกว่าความจริง ผู้วิจัยมีความเห็นว่ ควรจะมีเงื่อนไขหรือกำหนดให้โรงเรียนแจ้งยอดสถิติทุก ๆ เดือน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันเสมอ และอาจกำหนดมาตรการสำหรับการกรอกหรือการแจ้งข้อมูลต่าง ๆ จากโรงเรียนด้วยว่าหากมีการผิดพลาดบ่อย ๆ จะมีผลอย่างไร อาจใช้ประกอบการพิจารณาความชอบประจำปีด้วย จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมากขึ้น

หน้าที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง บริหาร รวม ปรับปรุง เลิกล้มโรงเรียนในสังกัด การวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์มีความเห็นว่ ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่นี้มาก และไม่มีปัญหา หน้าที่ในเรื่องนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่ ต่อไปควรมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่นที่ไม่ใช่ศึกษานิเทศก์ทำ อาจเป็นฝ่ายบริหาร-ทั่วไป หรือหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เป็นผู้ให้ความคิดเห็น เนื่องจากว่ต่อไปโอกาสที่ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจะออกไปนิเทศโรงเรียนต่าง ๆ ลดลง การสัมผัสโรงเรียนโดยตรงมีน้อยลง ฉะนั้นการให้ความคิดเห็นต่าง ๆ อาจผิดพลาดได้

หน้าที่ประสานงานโครงการพิเศษ จากการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารมีความเห็นว่ ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่นี้น้อย แต่ศึกษานิเทศก์มีความเห็นว่ ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่นี้มาก และในการปฏิบัติงานหน้าที่นี้มีปัญหาน้อย สาเหตุของปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่นี้มีที่สำคัญประการเดียว คือ การขาดแรงจูงใจในการทำงาน ฉะนั้นในการทำงานทุกอย่าง ทุกประเภท ผู้บริหารควรให้กำลังใจ และหาทางให้ศึกษานิเทศก์เกิดแรงจูงใจในการทำงานอยู่เสมอ

หน้าที่ปฏิบัติงาน เลขานุการคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด จากการวิจัยพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่ ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่นี้มากที่สุด แต่ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่ ศึกษานิเทศก์ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่นี้ และการปฏิบัติ

งานนี้ไม่มีปัญหา การปฏิบัติหน้าที่นี้เป็นหน้าที่ค้ำชูการอย่างเด่นชัด ศึกษาใน เทศก์
 ผู้ปฏิบัติหน้าที่นี้ต้องทำงานในฐานะ เลขานุการแทนผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด
 ซึ่งเป็นกรรมการและ เลขานุการในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ต้องเข้าร่วม
 ประชุมทุกครั้ง ทำการบันทึกการประชุม ติดตามประสานงานกับคณะกรรมการการ-
 ประถมศึกษาจังหวัด และอื่น ๆ แต่ไม่มีสิทธิ์ในการออกเสียงหรือให้ความเห็นใด ๆ
 ในที่ประชุม เว้นแต่จะชี้แจงเรื่องบางเรื่องที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการการ-
 ประถมศึกษาจังหวัด หรือจากที่ประชุมเท่านั้น ทำให้เห็นว่าหน้าที่นี้ไม่ควรเป็นหน้าที่
 ของศึกษาใน เทศก์ ซึ่งก็สอดคล้องกับข้อเสนอแนะ เพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถามที่เสนอ
 ว่าศึกษาใน เทศก์ควรรับผิดชอบ เฉพาะงานวิชาการ เท่านั้น

หน้าที่ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการการประถมศึกษา-
 จังหวัด จากการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและศึกษาใน เทศก์มีความเห็นว่า ศึกษาใน เทศก์
 ปฏิบัติหน้าที่นี้น้อยและมีปัญหาน้อยด้วย แสดงให้เห็นว่า ผู้อำนวยการการประถมศึกษา-
 จังหวัดมีความเข้าใจหน้าที่ของศึกษาใน เทศก์พอสมควร ซึ่งในการมอบหมายงานที่ไม่ใช่
 งานวิชาการให้ศึกษาใน เทศก์ทำ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดมีสิทธิ์ที่จะกระทำ
 ได้ แต่ก็ควรพิจารณามอบหมายตามความเหมาะสมเป็น เรื่อง ๆ ไป ซึ่งสาเหตุของ
 ปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่นี้ที่พบจากการวิจัยคือการมอบหมายงานไม่ตรงกับความสามารถ
 และบางครั้งเป็นงานที่เร่งด่วน ในเรื่องนี้ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดควร
 แกะไขการจะมอบงานใดควรให้ เหมาะสมกับความสามารถของศึกษาใน เทศก์และ เหมาะสม
 กับกำหนดเวลาที่ศึกษาใน เทศก์จะปฏิบัติได้

จากหน้าที่ของศึกษาใน เทศก์สำนักงานการประถมศึกษาทั้งหมด 14 หน้าที่
 และเป็นหน้าที่ของศึกษาใน เทศก์ทั้ง 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายนิเทศการศึกษา และฝ่ายแผนพัฒนา
 ทั้งผู้บริหารและศึกษาใน เทศก์ ได้เสนอข้อคิดเห็น เพิ่มเติมว่า มีงานที่เป็นลักษณะ งาน
 ชูการอย่างเด่นชัด 4 หน้าที่ คือ หน้าที่จัดหางบประมาณเพื่อการประถมศึกษาในจังหวัด
 หน้าที่ให้ความเห็น เกี่ยวกับการจัดตั้ง บริหาร รวม ปรับปรุง เลิกล้ม โรงเรียนในสังกัด
 หน้าที่ปฏิบัติงาน เลขานุการคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด และหน้าที่ปฏิบัติงาน
 อื่นที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ซึ่งหน้าที่เหล่านี้ เป็นหน้าที่
 ของฝ่ายแผนพัฒนา แม้ศึกษาใน เทศก์จะสามารถปฏิบัติได้ แต่ทำให้กำลังบุคลากรที่มีอยู่ใน
 หน่วยไม่สอดคล้องกับงานที่ปฏิบัติ และบางจังหวัดมีการแยกงานของศึกษาใน เทศก์แต่ละฝ่าย

ออกจากกันด้วย ทำให้ศึกษานิเทศก์ไม่มีโอกาสทราบงานของกันและกัน ไม่สามารถช่วยเหลือกันได้เมื่อมีงานเร่งด่วน และศึกษานิเทศก์ฝ่ายแผนพัฒนาไม่มีโอกาสทำงานด้านวิชาการ ในเรื่องนี้กลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะว่า การทำงานของศึกษานิเทศก์ ทั้ง 2 ฝ่าย ควรจะทำร่วมกัน ขอเสนอแนะนี้ตรงกับหนังสือของ สปช. ที่ สปช. 1405/7382 ลงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2526 เรื่อง ข้อมความเข้าใจในการปฏิบัติงาน

ของศึกษานิเทศก์สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัด ทอดหนึ่งว่า "...ต้องการให้ศึกษานิเทศก์ทั้งสองฝ่าย ปฏิบัติงานของหน่วยศึกษานิเทศก์ร่วมกัน กล่าวคือ ฝ่ายใดมีงานมาก หรือมีงานเร่งด่วนที่จะต้องปฏิบัติให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่กำหนดก็ให้ศึกษานิเทศก์อีกฝ่ายหนึ่งช่วยปฏิบัติงานนั้น"

นอกจากความคิดเห็นในเรื่องการรวมงานในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ทั้งสองฝ่าย เข้าด้วยกันแล้ว ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ยังเสนอความคิดเห็นและขอเสนอแนะเพิ่มเติมอีกหลายประการ (รายละเอียดอยู่ในบทที่ 4 ตอนที่ 5) ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า จะเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการที่จะพิจารณา แก้ไข ปรับปรุง หน้าที่และแนวปฏิบัติในการทำงานของศึกษานิเทศก์ให้เหมาะสมต่อไป ขอเสนอแนะ และความคิดเห็นดังกล่าว ประมวล เป็นหมวดหมู่ได้ดังนี้

ก. ด้านการบริหาร งานนิเทศการศึกษา เป็นงานวิชาการจึงควรมีอิสระในการบริหารงานในหน่วย และผู้บริหารที่เกี่ยวข้องควร เข้าใจหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ดีพอ พร้อมทั้งให้การสนับสนุน

ข. ด้านการปฏิบัติงาน ควร เป็นงาน เฉพาะด้านวิชาการ เท่านั้น ไม่ควรแยกงานของศึกษานิเทศก์ออกเป็นฝ่าย และการปฏิบัติงานควร เป็น เอกเทศ เพื่อความสะดวก รวดเร็วในการปฏิบัติงาน

ค. ด้านการพัฒนาบุคลากร ศึกษานิเทศก์ควรมีโอกาสได้เพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์เป็นประจำ อาจจะเป็นการประชุม อบรม สัมมนา ฯลฯ และกรณีที่มีศึกษานิเทศก์บรรจุใหม่ ควรมีการอบรม เพื่อให้ เข้าใจหลักการนิเทศและ เข้าใจงานในหน้าที่ นอกจากนี้งานใด เป็นงานใหม่ ของศึกษานิเทศก์ก็ควรมีการชี้แจงให้ศึกษานิเทศก์ทุกคน เข้าใจลักษณะและแนวปฏิบัตินั้น ๆ ด้วย

ง. ด้านการมอบหมายงาน งานต่าง ๆ ที่มอบหมายให้ศึกษานิเทศก์

ปฏิบัติควรมีการพิจารณาให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ และหากเป็นงานใหม่
ก่อนการมอบหมายควรมีการชี้แจงให้เข้าใจ ระเบียบวิธีและแนวทางการปฏิบัติด้วย

ขอเสนอแนะ

เพื่อให้การปฏิบัติงานในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษา-
จังหวัดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อความเจริญก้าวหน้าด้านการศึกษาต่อไป
ขอเสนอแนะต่อสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติดังนี้

1. ในด้านแนวทางการปฏิบัติงาน จากผลการวิจัยพบว่า แนวทาง
การปฏิบัติงานของแต่ละจังหวัดยังแตกต่างกันมาก ศึกษานิเทศก์สับสนในการปฏิบัติงาน
ดังนั้นควรมีการทบทวนใหม่ หรือมีการกำหนดหน้าที่และแนวทางการปฏิบัติงานให้
ชัดเจนกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อให้ศึกษานิเทศก์ทุกจังหวัดเข้าใจตรงกัน และถือ เป็นแนวทาง
ในการปฏิบัติงานต่อไป

2. ในด้านการประสานงาน จากปัญหาที่พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับ
ศึกษานิเทศก์ยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่และการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ จึงควรมี
การประสานทบทวนหรือเผยแพร่ให้ทุกฝ่าย เข้าใจและรับรู้ตรงกัน ตั้งแต่ผู้อำนวยการ-
การประถมศึกษาจังหวัด ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด เจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย
ในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ทั้งนี้ เพื่อ
ให้การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์เป็นไปอย่างราบรื่นและได้ผล

3. ในด้านการจัดสรรบุคลากร จากปัญหาที่พบว่า บุคลากรในหน่วย-
ศึกษานิเทศก์มีไม่เพียงพอ ศึกษานิเทศก์ต้องปฏิบัติงานซึ่งไม่ใช่หน้าที่โดยตรง ทำให้
ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ จึงควรจัดสรรอัตรากำลังของศึกษานิเทศก์และ
เจ้าหน้าที่อื่น เช่น เจ้าหน้าที่ธุรการ พนักงานพิมพ์ดีด พนักงานขับรถ ให้เหมาะสมกับ
สภาพของแต่ละจังหวัด เพื่อศึกษานิเทศก์จะได้มีเวลาปฏิบัติงานในหน้าที่มากขึ้น โดย
ไม่ต้องเสียเวลาในการปฏิบัติงานซึ่งไม่ใช่ในงานในหน้าที่ของตน

4. ในด้านการพัฒนาบุคลากร เนื่องจากศึกษานิเทศก์ต้องทำงานด้าน
วิชาการ เป็นส่วนใหญ่ และจากการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์ยังขาดความรู้ความสามารถ
ด้านต่าง ๆ หลายด้าน จึงควรมีการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษานิเทศก์เป็นประจำ

เพื่อให้ศึกษานิเทศก์มีโอกาสแลกเปลี่ยนหรือเพิ่มพูนความรู้ความสามารถทางวิชาการที่ทันสมัยและก้าวหน้าอยู่เสมอ ทั้งนี้ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของศึกษานิเทศก์มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ในด้านการวิจัย ทดลอง และวัดผล

5. ในด้านขวัญและกำลังใจ เนื่องจากขณะนี้ศึกษานิเทศก์ยังไม่มั่นใจในสวัสดิภาพและความก้าวหน้าทางวิชาชีพของตน จึงควรมีการกำหนดอนาคตและทางก้าวหน้าของศึกษานิเทศก์ให้ชัดเจนแน่นอน เพื่อให้ศึกษานิเทศก์เกิดความมั่นใจในสวัสดิภาพของตนและ เป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติงานต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

จากการวิจัยครั้งนี้ได้ทราบความคิดเห็นของผู้บริหารและศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ในภาคเหนือ เท่านั้น และทราบว่า โอกาสที่ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจะประสานงานกับศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอมีน้อย สาเหตุสำคัญคือ ศึกษานิเทศก์อำเภอมีเพียงอำเภอละหนึ่งคน เท่านั้น ดังนั้น เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดต่อไป จึงควรมีการวิจัยต่อไปในเรื่อง

1. การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษา-จังหวัดในทุกภาคของประเทศไทย
2. การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ และ เนื่องจากปัจจุบัน โอกาสที่ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจะออกนิเทศการศึกษาตามโรงเรียนต่าง ๆ ลดลง แต่มีบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาเพิ่มขึ้น คือ ศึกษานิเทศก์อำเภอ และประธานคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน จึงควรมีการวิจัยเพิ่มเติมในเรื่อง
3. บทบาทของศึกษานิเทศก์อำเภอในการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน
4. บทบาทของประธานคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนในการนิเทศการศึกษาโรงเรียนภายในกลุ่ม